Ieromonah SERAFIM ROSE

DESCOPERIREA LUI DUMNEZEU IN INIMA OMULUI

Asociatia filantropica medicala crestina
CHRISTIANA

Bucuresti,
1996

"Iat , stau la u şi bat; de va auzi cineva glasul Meu şi va deschide usa, voi intra la el şi voi cina cu el şi el cu Mine. Celui ce biruieste îi voi da sa sada cu Mine pe scaunul Meu, precum şi Eu am biruit şi am sezut cu Tatal Meu pe scaunul Lui".

Apocalipsa 3, 20-21

INTRODUCERE

In mai 1981, doar cu un an inainte de adormirea sa întru Domnul, Parintele Serafim Rose a fost invitat sa tin o prelegere la Universitatea din Santa Cruz, California, pentru studentii care frecventau cursul de religii comparate, intitulat Religiile lumii in Statele Unite.

Santa Cruz fusese un centru de nivel national pentru miscarea de cautare spirituala care a atins punctul culminant la sfarsitul anilor ’60 i inceputul anilor ’70 şi a continuat sa aiba ecouri pânăspre anii ’80. Prin urmare, tinerii care au venit sa asculte prelegerea Parintelui Serafim abordasera deja o mare varietate de cai spirituale.

Pe vremea aceea în Santa Cruz erau populari diferiti guru care f g duiau iluminarea sau orbeau lumea cu miracole: Rajneesh, Muktananda, Sri Chinmoy şi multi altii care dobandisera o faima temporara. Multi “cautatori” din universitate, ratacindu-se în disciplinele predate de acesti guru, au incercat sa experimenteze direct trairea religioasa prin intermediul drogurilor halucinogene. Altii, nesatisfacuti de saracia spirituala a culturii apusene, au cautat o realitate mai inalta in budhismul Tibetan şi Zen sau în formele anglicizate ale samanismului indian.

In sfarsit, au ramas cei care au dorit sa caute adevarul în propria lor traditie crestina. In orice caz, crestinismul apusean se despartise de multa vreme de plinatatea traditiei sale stravechi pierzand, în felul acesta, constiinta treaza a principiilor spirituale, metafizice, pe care s-a întemeiat. De aceea, cei ce încercasera sa atinga desavarsirea in crestinismul apusean contemporan erau înclinati sa se simt intrucatva inferiori fat de toate traditiile religioase orientale popularizate ai caror invatatori “aveau metafizica în maneca de la camasa”, am putea spune.

Parintele Serafim a venit în fata acestei game de curente spirituale avand de spus ceva diferit, ceva nemaiauzit pentru cei mai multi dintre cei care il ascultau.

El reprezenta crestinismul, traditia care înca (mai mult inconstient) influenta întreaga cultura apuseana şi care nu mai era superficialul, anemicul crestinism american pe care multi “cautatori” il abandonasera pentru a cauta in alta parte. In experienta sa, Parintele pornise de la revelatia deplina a adevarului lui Hristos, transmisa de învatatorii luminati de Dumnezeu de-a lungul ultimelor douazeci de veacuri. Parintele stia ca, în Apus, crestinismul ajunsese sa aiba o “faima rea”, dar stia ca multi dintre “cautatorii” cinstiti n-ar fi ezitat sa-l imbratiseze daca ar fi stiut ce a fost el cu adev rat.

Ca şi studentii carora li se adresa, Parintele Serafim fusese cândva un tanar american idealist aflat în cautarea adevarului. Respingand religia protestanta din anii sai de formare, el a incercat sa studieze sarguincios intelepciunea orientala, invatand limba Chinei antice pentru a-i traduce textele religioase.

Dar, asa cum avea sa o constate mai tarziu, sufletul cauta in mod natural un Dumnezeu personal. In felul acesta, aproape impotriva vointei sale, a fost condus inapoi la adevarul atotcoplesitor al lui Hristos.

Aceasta convertire n-ar fi fi avut loc niciodata daca n-ar fi descoperit Biserica Ortodoxa Rasariteana care reprezenta deplinatatea spirituala, dar care nu era cunoscuta in societatea apuseana. Aceasta Biserica, a înţeles el, era cu adevarat Biserica istorica intemeiata de Hristos şi Apostolii Sai, caci doar ea pastrase continuitatea şi puritatea invataturii crestine originare. Dar, ceea ce l-a indemnat sa imbratiseze credinta ortodoxa n-a fost, in primul rand, marturia istorica, caci şi alte religii isi pot sustine credinta prin originile lor istorice, ci, mai degraba, faptul ca doar crestinismul ortodox i-a satisfacut setea pentru adevar: l-a pus in legatura vie cu harul lui Dumnezeu, i-a oferit o disciplina profunda prin care putea creste spiritual si, in acelasi timp, i-a oferit principiile metafizice prin care mintea sa scrutatoare putea percepe universul ca un intreg coerent.

Parintele Serafim s-a dedicat cu toata fiinta acestei cautari a Adevarului si, când L-a aflat, s-a daruit, de asemenea cu intreaga sa fiinta, slujirii Lui. Impreuna cu un alt crestin ortodox care avea aceeasi viziune, a intemeiat, in San Francisco, o comunitate misionara, o librarie şi un periodic (Cuvantul ortodox). Cativa ani mai tarziu, dorind sa paraseasca tumultul lumii şi sa-l caute pe Dumnezeu in singuratate şi liniste, comunitatea s-a mutat in muntii din nordul Californiei unde a continuat activitatea misionara prin intermediul cuvantului tiparit. Urmatorii treisprezece ani, ultimii din scurta sa viata, şi i-a petrecut ca monah in aceasta salbaticie si, in aceasta perioada, s-a adâncit intr-un fenomen aproape nemaiauzit in zilele noastre.

Aceasta adanca schimbare a fost determinata de cufundarea sa in ciclul liturgic al Bisericii şi in vesnic actualele scrieri ale Sfintilor Parinti. Studiind cu seriozitate textele patristice cu scopul de a le folosi in mod practic pentru cresterea duhovniceasca, a putut sa gandeasca, sa simta şi sa creada ca şi Sfintii Parinti, ajungand, in cele din urma, sa devina unul dintre ei: un Sfant Parinte al timpurilor moderne, unul dintre rarii transmitatori ai invataturii crestine neschimbate in lumea contemporana.

Iata valoarea omului care a stat in fata grupei de studenti la universitatea din Santa Cruz. Cu ochii sai patrunzatori, barba lunga şi rasa neagra, era o aparitie la fel de izbitoare ca acei guru in jurul carora se ingramadeau tinerii. Numai ca el nu intentiona sa-i impresioneze la nivelul acesta exterior, deoarece stia ca nici unul dintre acesti studenti nu putea sa ajunga la plinatatea adevarului fără sa se petreaca ceva mai adanc inlauntrul lui.

Cunoscând cat de insensibil spiritual devenise omul modern, Parintele Serafim stia ca, adeseori, oamenii au nevoie de unele “fenomene” supranaturale, de experiente perceptibile la nivelul simturilor, dar nu mai putin spirituale, pentru a trezi un ecou in ei. Iata de ce atât de multi tineri cautatori i-au urmat pe asa-zisii “oameni-sfinti” sau anumite grupari religioase, pentru miracolele pe care le faceau sau pentru “rezultatele” pe care le promiteau şi de ce devenisera atât de populare drogurile halucinogene, practicile oculte şi asa-zisele experiente “harismatice”.

Parintele Serafim dorea sa le spuna studentilor ca motivul adevarat al cautarii spirituale nu era această dorință de a experimenta sau de a vedea ceva “spiritual”, ceva de dincolo de viata zilnica. Un om cinstit nu va cauta altceva decat plinatatea adevarului (asa cum Parintele Serafim insusi facuse) şi nu se va opri la stadiul in care se descopera numai o parte a adevarului, solicitand doar sentimentul amagitor al satisfactiei.

Este adevarat ca, in viata sa, Parintele Serafim a fost martorul multor minuni. Unul dintre mentorii sai, Arhiepiscopul Ioan Maximovici, (canonizat recent ca sfant de catre Biserica Ortodoxa Rusa de peste hotare, n. ed.) savarsea minuni asa cum o faceau primii Apostoli. Daca Parintele Serafim le-a spus studentilor despre unele dintre aceste minuni, a facut-o doar pentru a-i conduce spre consideratii mai adânci. Scopul sau final era, desigur, sa-i trezeasca pe oameni la ceea ce doreau cu adevarat: Hristos Cel Viu. El recunostea că, in ciuda opacitatii spirituale a omului contemporan apusean, procesul de convertire nu era diferit de cel din veacurile trecute. Convertirea are loc atunci când este atins ceva in inima, când inima incepe sa “arda” la contactul cu adevaratul dumnezeiesc revelat. In orice caz, adesea, persoana trebuie sa simta inainte de convertire lipsa acestui adevar şi sa cunoasca, din experienta, suferinta produsa de dorirea lui. In instarita societate apuseana oamenii au de multe ori acest sentiment al chinului spiritual dar, fiind atât de preocupati de procurarea confortului şi a excitantelor fizice, acesta nu ajunge pânăla constiinta lor. De cealalta parte, in tarile in care oamenii sunt private de libertate şi confort, foamea spirituala a omului devine mai directa şi mai disperata.

Ca urmare, Parintele Serafim si-a dat seama ca oamenii din lumea libera au de invatât o lectie importanta de la cei aflati in spatele Cortinei de Fier (tarile comuniste, n. red.) in privinta trezirii la viata religioasa. Ar putea insa cei dintai, traind in ceea ce s-ar putea numi “paradisul nebunilor”, sa transpuna experienta reala şi esentiala a celor din urma intr-o forma pe care sa inceapa a o intelege realmente? Parintele Serafim nadajduia ca da, deoarece stia ca, fără cunoasterea Golgotei şi a Crucii, nimeni nu poate ajunge la adevarata cunoastere a lui Hristos, Dumnezeul Intrupat.

Unul din scopurile pe care l-a urmarit Parintele Serafim adresandu-se studentilor a fost sa le arate ca viata spirituala nu este ceva care aduce “placere” ci, mai degraba, un fel de camp de lupta in care sufletul se purifica prin suferinta.

Pentru multi studenti aceasta a fost o noutate, caci cine dintre figurile religioase din zilele moderne, dorind sa castige discipoli in masa, ar fi chemat oamenii pe o cale a suferintei fără sfarsit şi a luptei? Totusi, aceasta e calea pe care a mers Insusi Hristos şi pe care l-a chemat şi pe omul care vrea sa-L urmeze. Iar Parintele Serafim, recomandand-o in prelegerea sa, i-a determinat pe unii dintre ascultatori sa-si ia crucea şi sa urmeze aceasta cale stramta.

Din pacate, judecând dupa intrebarile care i s-au pus la sfarsit, majoritatea studentilor pareau ca, intr-un fel, “pierdusera esenta”. El le vorbise despre realitatea elementara a vietii crestine, despre ce inseamna convertirea inimii şi transformarea ei de catre Hristos. El a numit cautarea Adevarului “o problema de viata şi de moarte”. In contrast cu aceasta urgen , multe dintre intrebarile care i s-au pus pareau motivate mai mult de o curiozitate desarta. A fost pus intr-o situatie dificila cu intrebari de genul: ce crede despre diferitele grupari crestine, unde crede ca se afla - sau nu se afla - Duhul Sfant, care ar fi „cele o mie şi una de mici diferente” dintre Ortodoxie şi romano-catolicism etc., de parca cei ce intrebau ar fi cautat mai degraba sa “categoriseasca” cele spuse decat sa se lase patrunsi de ele.

Incurajator este insa faptul ca, obligat sa raspunda acestor intrebari, Parintele n-a incetat sa graiasca adevarul in iubire, asa cum facuse şi in timpul prelegerii, şi sa indrepte mintile ascultatorilor spre un mod mai spiritual de intelegere a lucrurilor.

Parintele DAMASCHIN

1. CAUTAREA

De ce studiaza cineva religia? Multe dintre motive sunt întâmplătoare, dar daca persoana este serioasa cu adevarat, exista un singur motiv: intr-un cuvant, pentru a intra in contact cu realitatea cotidiana, atât de repede schimbatoare, aflată in continua degradare, care nu lasa nimic in urma şi nu aduce in sufletul omului nici o fericire care sa dainuie. Orice religie, daca este sincera, incearca sa descopere contactul cu aceasta realitate. Astazi as dori sa spun cateva cuvinte despre modul in care Crestinatatea ortodoxa incearca sa faca acest lucru adica sa-l initieze in realitatea spirituala pe cautatorul in domeniul religiei.

Cautarea realitatii este o sarcina periculoasa. Probabil ca ați auzit cu totii relatari despre tineri ai vremurilor noastre, de cautatori care "s-au distrus" incercând sa gaseasca realitatea, au murit prematur sau au fost tarati intr-o existenta intunecoasa, ramanand doar cu o farama din potentialul mintii şi al sufletului lor. Eu insumi imi amintesc de un prieten din zilele propriei mele cautari de acum douazeci şi cinci de ani, când Aldous Huxley tocmai descoperise presupusa valoare "spirituala" a LSD si-i influentase pe multi sa-l urmeze. Acest tanar, un cautator tipic in domeniul religiei, care poate ca ar fi audiat un astfel de curs, mi-a spus odata: "Indiferent ce ai spune despre pericolul drogurilor, trebuie sa admiti ca orice altceva este mai bun decat viata americana cotidiana care, din punct de vedere spiritual, este moarta". Eu n-am fost de acord deoarece, inca de pe atunci, incepusem sa intrezaresc ca viata spirituala presupune doua directii: ea poate sa conduca spre o viata mai inalta decat cea corupta cotidiana, dar poate sa duca şi spre una inferioara şi sa produca, literalmente, atât moartea spirituala cat şi pe cea fizica. El si-a urmat calea si, inainte de a implini treizeci de ani, era o epava de om, imbatranit, mintea îi era ruinata şi abandonase orice cautare a adevarului.

Exemple similare pot fi gasite in randul celor care cauta diferite forme de experienta psihica, experimentarea starilor "in afara trupului", intalnirea cu O.Z.N. uri şi altele de felul acesta. (Experienta sinuciderii in masa din anul 1980, in Jonestown, este indeajuns pentru a ne reaminti de pericolele inerente in cautarea religioasa). De aproape doua mii de ani, literatura ortodoxa ofera destule exemple instructive de acest gen. Voi cita aici doar unul, din viata Sfantului Nichita, care a trait acum aproape o mie de ani in Lavra Kievului (Pecerska) din Rusia:

Impins de ravna, Nichita i-a cerut Egumenului sau binecuvantarea pentru a trai in singuratate. Egumenul (care, pe atunci, era Sfantul Nicon) i-a interzis, zicând: „Fiule! Nu e bine pentru tine, care esti tanar, sa fii singur. Mai de folos iti este sa traiesti impreuna cu fratii caci, slujindu-i pe ei, nu te vei lipsi de plata. Singur ai vazut cum a fost amagit Isaac de demoni in singuratate. El ar fi pierdut

daca nu l-ar fi scapat harul lui Dumnezeu, dat lui pentru rugaciunile cuviosilor nostri parinti, Antonie şi Teodosie”.

„Parinte, a raspuns Nichita, eu nu ma voi lasa niciodata amagit de felul acesta, ci voi sta drept impotriva inselaciunilor demonilor şi il voi ruga pe Dumnezeu sa-mi dea darul facerii de minuni, ca lui Isaac Zavoratul, care savarseste multe minuni şi in ziua de astazi.”

„Dorinta ta e mai presus de puterile tale, i-a raspuns egumenul. Pazeste-te, ca nu cumva, inaltandu-te, sa cazi. Eu, dimpotriva, iti poruncesc sa slujesti fratilor şi vei primi cununa de la Dumnezeu pentru ascultarea ta.”

Nichita, impins de cea mai mare ravna spre viata de singuratate, n-a avut nici cea mai mica dorinta sa asculte de ceea ce i-a spus egumenul şi a facut ce-si pusese el in minte. S-a inchis in chilie şi a continuat sa se roage fără a mai iesi. Dupa o vreme, in timp ce se ruga, a auzit o voce rugandu-se impreuna cu el şi a simtit o mireasma extraordinara. Amagit astfel, si-a zis: „Daca acesta n-ar fi fost ingerul Domnului, nu s-ar fi rugat impreuna cu mine şi nu s-ar fi simtit mireasma Duhului Sfant”. Nichita a inceput sa se roage şi mai staruitor, spunand: „Doamne, arata-mi-Te deslusit, ca se Te pot vedea!”.

Atunci, s-a auzit o voce care i-a spus: „Nu ma voi arata tie pentru ca esti prea tanar si, inaltandu-te, sa nu cazi”. Zavoratul a raspuns cu lacrimi: “Doamne, nu ma voi amagi, deoarece egumenul meu m-a invatat sa nu iau seama la inselaciunile demonilor şi voi face tot ceea ce imi vei porunci”.

Castigand astfel putere asupra lui, sarpele cel distrugator de suflete a zis: „Nu este cu putinta omului, in trup fiind, sa ma vada. Dar, iata, iti trimit ingerul meu ca sa ramana cu tine. Sa faci voia lui”.

La aceste cuvinte, un demon cu chip de inger i-a aparut zavoratului. Nichita i-a cazut la picioare şi i s-a inchinat ca unui inger. Demonul i-a zis: „De acum sa nu te mai rogi, ci sa citesti carti. In acest fel vei intra in dialog neintrerupt cu Dumnezeu şi vei primi puterea sa dai cuvant folositor celor ce vor veni la tine şi eu ma voi ruga neincetat Ziditorului a toate pentru mantuirea ta”.

Zavoratul a crezut acestor cuvinte şi a fost inselat şi mai rau. A incetat sa se mai roage şi se ocupa doar cu cititul. Vazandu-l pe demon rugandu-se neincetat, se bucura, crezand ca un inger se roaga pentru el. Apoi a inceput sa vorbeasca din Scriptura celor ce veneau la el şi sa prooroceasca asemenea zavoratului din Palestina.

S-a raspandit vestea despre el şi a ajuns până la curtea unui mare cneaz. De fapt, el nu proorocea, dar spunea celor ce veneau la el unde fusesera puse lucrurile furate sau ce se intampla intr-un loc indepartat, obtinand aceste informatii de la demonul care-l asista. Astfel, el i-a spus marelui cneaz Izeaslav despre uciderea printului Gleb al Novgorodului şi l-a sfatuit sa-si trimita fiul sa preia tronul şi sa conduca in locul aceluia. Aceasta a fost suficient pentru ca oamenii lumesti sa-l cinsteasca pe zavorat ca pe un prooroc. E fapt dovedit ca oamenii lumesti şi chiar monahii fără discernamant duhovnicesc sunt mai intotdeauna atrasi de mincinosi, impostori, ipocriti şi de toti cei care sunt inselati de demoni, considerandu-i sfinti sau slujitori sinceri ai lui Dumnezeu.

In ceea ce priveste cunoasterea Vechiului Testament, nimeni nu se putea compara cu Nichita. Dar nu putea sa sufere Noul Testament, nu-si lua subiectele din Evanghelii sau Epistolele Apostolilor şi nu le ingaduia vizitatorilor sai sa mentioneze ceva din Noul Testament. Din aceasta atitudine ciudata in invatatura sa, parintii Lavrei au înțeles ca este inselat de un demon. Pe atunci se aflau in manastire multi calugari cuviosi inzestrati cu daruri duhovnicesti şi har. Ei au alungat demonul de la Nichita prin rugaciunile lor şi Nichita nu l-a mai vazut. Parintii l-au scos pe Nichita din locul sau retras şi i-au cerut sa le spuna ceva din Vechiul Testament. Dar el a spus sub juramant ca n-a citit niciodata cartile pe care inainte le stia pe de rost. S-a dovedit ca uitase chiar şi sa citeasca, atât de mare fusese influenta inselaciunii satanice. Numai cu greutate a invatat iarasi sa citeasca.

Prin rugaciunile cuviosilor parinti, el si-a venit in sine, si-a recunoscut şi marturisit pacatul, s-a pocait cu lacrimi amare şi a ajuns la un mare grad de sfintenie şi la darul facerii de minuni printr-o viata smerita intre frati. In cele din urma, Sfantul Nichita a fost hirotonit Episcop al Novgorodului.[1]

Astazi, aceasta istorisire starneste in noi urmatoarea intrebare: cum poate un cautator in domeniul religiei sa evite capcanele şi inselaciunile pe care le intalneste in cautarea sa? La aceasta intrebare exista un singur raspuns: o persoana nu trebuie sa porneasca in cautarea religioasa de dragul experientelor religioase, care pot sa insele, ci de dragul adevarului. Oricine studiaza religia in mod serios ajunge la aceasta problema care este, cu adevarat, o problema de viata şi de moarte.

Credinta noastra crestina ortodoxa, in comparatie cu cea a confesiunilor apusene, este numita adesea “mistica” deoarece, fiind in contact cu o realitate spirituala, are rezultate care sunt numite in mod obisnuit “supranaturale” adica se afla dincolo de orice logica sau experienta pământească. Nu e nevoie sa cercetezi vechea literatura ca sa gasesti exemple, pentru ca şi viata unui facator de minuni

[1] Episcop Ignatie Briancianinov, The Arena, Holy Trinity Monastery, Jordanville, New York, 1983, pp. 31-34. In romaneste puteti gasi textul, putin modificat, in Patericul Lavrei Pecerska, Ed. Anastasia, Bucuresti, 1995, pp. 132-135 (n. red.).

din zilele noastre este plina de elemente mistice. Arhiepiscopul Ioan Maximovici, care a murit doar in urma cu cincisprezece ani şi a trait in aceasta parte a Californiei ca Arhiepsiscop de San Francisco, a fost vazut stralucind de lumina, inaltandu-se de la pamant in timpul rugaciunii, a fost clarvazator, a savarsit vindecari miraculoase… totusi, nici una dintre acestea nu este importanta in sine; oricare din ele poate fi imitate de falsii facatori de minuni. Atunci, cum vom sti noi daca este cineva in adevar?

2. DESCOPERIREA

Daca citesti intr-o carte de teologie ortodoxa, vei afla ca adevarul nu poate fi descoperit prin puterile neajutorate ale omului. Poti citi Scripturile sau orice alta carte sfanta şi sa nu intelegi ce vor sa spuna. Un asemenea exemplu aflam in cartea Faptele Apostolilor, in istorisirea despre Apostolul Filip şi famenul etiopian:

Si un inger al Domnului a grait catre Filip, zicând: Ridica-te şi mergi spre miazazi, pe calea care coboara de la Ierusalim la Gaza; aceasta este pustie. Si, ridicându-se, a mers. şi iata un barbat din Etiopia, famen, mare dregator al Candachiei, regina Etiopiei, care era peste toata vistieria ei şi care venise la Ierusalim ca sa se inchine, se intorcea acasa; si, sezand in carul sau, citea pe proorocul Isaia. Iar Duhul i-a zis lui Filip: Apropie-te şi te alipeste de carul acesta. şi alergand, Filip l-a auzit citind pe proorocul Isaia şi i-a zis: Intelegi, oare, ce citesti? Iar el a zis: Cum as putea sa inteleg, daca nu ma va calauzi cineva? şi a rugat pe Filip sa se urce şi sa sada cu el. Iar locul din Scriptura pe care-l citea era acesta: „Ca un miel care se aduce spre junghiere şi ca o oaie fără de glas inaintea celui ce-o tunde, asa nu si-a deschis gura sa. Intru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat, şi Neamul Lui cine-l va spune? Ca se ridica de pe pamant viata Lui”. Iar famenul, raspunzand, a zis lui Filip: Rogu-te, despre cine zice proorocul acesta, despre sine, ori despre altcineva? Iar Filip, deschizand gura sa şi incepand de la Scriptura aceasta, i-a binevestit pe Iisus. Si, pe când mergeau pe cale, au ajuns la o apa; iar famenul a zis: Iata apa. Ce ma impiedica sa fiu botezat? Filip a zis: Daca crezi din toata inima, este cu putinta. şi el, raspunzand, a zis: Cred ca Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu. şi a poruncit sa stea carul; şi s-au coborat amandoi in apa, şi Filip şi famenul, şi l-a botezat. (8, 26-39).

In aceasta relatare exista cateva elemente supranaturale, mistice: ingerul îi spune lui Filip unde sa mearga (desi etiopianului i se pare o intalnire întâmplătoare pe un drum pustiu) si, mai tarziu, dupa Botez, Duhul lui Dumnezeu il ia pe Filip, care dispare din fata ochilor eunucului. Dar nu acestea l-au facut pe eunuc sa doresca sa fie botezat şi sa devina crestin. Nu minunile, ci altceva l-a impresionat,

ceva din inima lui. Minunile, desi uneori ajuta pe cineva sa vina la credinta, nu sunt adevarata cauza a acceptarii crestinismului.

In acelasi capitol al Faptelor Apostolilor, citim relatarea despre Simon Magul care a vrut sa dea bani ca sa intre in Biserica şi sa dobandeasca grandioasele şi facatoarele de minuni daruri ale Duhului Sfant. şi a vrut acest lucru pentru ca era vrajitor, „profesie" foarte rentabila intr-o vreme in care, cu cat cineva putea provoca mai multe fenomene supranaturale, cu atât castiga mai multi bani şi mai multa faima şi pentru ca a vazut ca la crestini se intamplau mai multe asemenea fapte decat in paganism.

Dupa cum stim din Faptele Apostolilor, Apostolul Petru a refuzat cererea lui Simon care a sfarsit rau şi de la care ne-a ramas cuvantul „simonie" pentru incercarea de a cumpara harul lui Dumnezeu.

Prin contrast, in inima eunucului etiopian s-a schimbat ceva când i-a vorbit Apostolul Filip. In Fapte ni se spune ca a ajuns sa „creada", adica inima lui a fost inundata de adevarul pe care-l auzise. Cuvintele Scripturii sunt foarte puternice si, când talcuirea lor este corecta, ceva din fiinta umana „se deschide", daca inima este pregatita. De aceea L-a primit eunucul pe Hristos din tot sufletul sau. El a devenit alt om şi nu de dragul minunilor, ci de dragul a ceea ce a venit sa aduca Hristos pe pamant.

Acelasi lucru poate fi vazut şi in alt loc din Noul Testament, unde doi dintre ucenicii lui Hristos calatoreau pe drumul Emausului (Luca 24). Insusi Hristos, in chiar ziua Invierii Sale, apropiindu-Se şi mergand impreuna cu ei i-a intrebat de ce sunt atât de tulburati. La randul lor, ei L-au intrebat daca nu cumva este singurul care nu stie ce s-a intamplat in Ierusalim. Ei I-au spus ca a fost acolo un mare prooroc pe care L-au ucis şi Care, apoi, ar fi inviat din morti, dar ei nu stiau ce sa creada. Atunci Hristos a inceput sa le deschida inimile şi sa le talcuiasca cele spuse in Vechiul Testament ca avea sa se intample cu Mesia.

In tot acest timp, ucenicii nu L-au recunoscut pentru ca El nu venise la ei cu semne şi minuni ca sa-i impresioneze. Mai tarziu, când au ajuns la Emaus, Hristos S-a facut ca merge mai departe şi ar fi plecat de la ei fără sa se lase recunoscut daca ei nu L-ar fi rugat din simpla dragoste pentru un strain in nevoie sa petreaca noaptea cu ei. In cele din urma, când a stat impreuna cu ei şi „a frant painea" asa cum o facuse la Cina cea de Taina, li s-au deschis ochii, au cunoscut ca este Insusi Hristos şi El S-a facut nevazut chiar in fata lor. Atunci au inceput sa spuna unul catre altul şi sa-si aminteasca cum ardeau inimile lor pe cale, tot timpul cat a fost cu ei, desi nu-L recunoscusera. Deci ceea ce i-a facut sa-L recunoasca pânăla urma a fost aceasta „aprindere a inimii" şi nu faptul ca S-a facut nevazut in fata lor, caci asa ceva pot face şi magicienii. Asadar, mai intai de toate, nu minunile Il dezvaluie omului pe Dumnezeu, ci ceva de la Dumnezeu care se

reveleaza inimii pregatite pentru aceasta. Iata ce se intelege prin „aprinderea inimii” prin care cei doi ucenici au intrat in relatie cu Dumnezeu Cel intrupat.

Aici vedem cum lucreaza asupra omului ceea ce numim noi „revelatie” sau „descoperire”: inima este miscata şi transformata de prezenta lui Dumnezeu, sau a cuiva care este plin de Duhul Sfant, sau doar de auzirea adevarului predicat despre El. Tot astfel au avut şi apostolii puterea, in primele decenii de la Invierea lui Hristos, sa mearga practic in toata lumea cunoscuta de atunci   in India (si poate chiar in China), la nord, pânăin Rusia unde locuiau scitii, pânăin Britania la vest, pânăin Abisinia la sud   ca sa predice Evanghelia la toate neamurile.

La fel se intampla şi astazi, chiar daca toti oamenii au devenit mult mai insensibili şi mai opaci din punct de vedere spiritual, mai complicati şi nu mai reactioneaza atât de usor la adevar. In cazul Arhiepiscopului Ioan, cei care au ajuns la credinta prin el n-au fost impresionati in primul rand de minunile lui, ci de ceva anume din fiinta lui, care le misca inimile. Va voi da un exemplu din viata sa, o intamplare care a avut loc la Shangai, unde era Episcop in timpul celui de-al doilea Razboi Mondial. Ne-a fost relatata de o buna prietena a noastra pe nume Ana, profesoara de dictie, care a murit acum cativa ani.

Asa cum ne-a relatat ea, Arhiepiscopul Ioan postea atât de sever incat vocea sa isi pierdea puterea in timpul posturilor lungi şi vorbea foarte nedeslusit. Ea primise insarcinarea sa-i dea lectii de dictie pentru a-l face sa vorbeasca putin mai clar. Intotdeauna el era cel care venea la ea la intervale regulate si, la sfarsitul fiecarei lectii, obisnuia sa-i lase o hartie de douazeci de dolari. In timpul razboiului aceasta femeie a fost ranita şi era pe moarte intr-un spital francez din Shangai. Era noaptea tarziu, afară era o furtuna puternica şi nu era posibila nici un fel de comunicare cu orasul. Ea, insa, avea in inima ei doar o singura idee: fiindca medicii îi spusesera ca va muri, toata speranta ei era sa vina Arhiepiscopul Ioan, sa-i dea Sfanta Impartasanie şi s-o salveze intr-un fel sau altul. I-a implorat pe cei din jur sa-i trimita vorba, dar ei i-au raspuns ca este imposibil. Datorita furtunii telefoanele nu functionau, iar spitalul (fiind vreme de razboi) era incuiat pe timpul noptii. Tot ce a putut sa faca a fost sa strige: „Ajuta-ma, vino, Preasfintite Parinte Ioane!”. Bineinteles, oamenii au spus ca biata femeie delireaza, deoarece nu era posibil sa iei legatura cu el. Dar, in aceeasi noapte, in mijlocul furtunii, pe când striga ea aceste cuvinte, usile s-au deschis şi a intrat Arhiepiscopul Ioan cu Sfanta Impartasanie. A venit la ea, a spovedit-o, a linistit-o (ea era, desigur, extrem de bucuroasa), i-a dat Sfanta Impartasanie şi a plecat.

Femeia a dormit dupa aceea timp de optsprezece ore si, trezindu-se in ziua urmatoare, s-a simtit refacuta. „Cu siguranta asta s-a intamplat pentru ca a venit Arhiepsicopul Ioan”, a spus ea. „Care arhiepiscop?” au intrebat surorile, spunand ca el nu ar fi putut sa intre in spitalul incuiat, intr-o astfel de noapte. Persoana din

patul alaturat a spus ca fusese cineva acolo, intr-adevar, dar nici asa nu o credea nimeni. Incepuse sa se intrebe daca nu cumva avusese halucinatii. Dar, in aceeasi zi, surorile au descoperit, in timp ce-i faceau patul, sub perna ei o hartie de douazeci de dolari. „Aha, spusese ea, iata dovada ca Parintele a fost aici!”.

Cineva s-ar putea intreba: cum a stiut Arhiepsicopul Ioan? Cum a reusit sa vina la ea când nu era posibila nici o cale omeneasca prin care sa ajunga mesajul la el? Cineva poate sa spuna ca i s-a descoperit, caci multe asemenea lucruri îi mai fusesera descoperite. Dar cum i s-a descoperit? De ce lui şi nu altcuiva?

De ce se reveleaza adevarul, dupa cat se pare, unora şi nu altora? Exista cumva vreun organ special de receptare a descoperirii de la Dumnezeu? Da, intr-un anume sens, exista un asemenea organ, desi in mod obisnuit il inchidem şi nu-l lasam sa se deschida: in inima îi face Dumnezeu omului darul de a i Se descoperi, in inima iubitoare. Stim din Scripturi ca Dumnezeu este iubire: crestinismul este religia iubirii. (Te poti uita la caderi, îi poti vedea pe cei care-si spun crestini dar nu sunt, poti sa spui despre crestinism ca nu e iubire; dar crestinismul este cu adevarat religia iubirii, atunci când aceasta este biruitoare şi practicata pe calea cea dreapta). Domnul nostru Iisus Hristos ne-a spus ca, mai presus de orice, adevaratii Sai ucenici vor fi recunoscuti prin dragostea lor.

Daca-i intrebi pe cei care l-au cunoscut pe Arhiepiscopul Ioan ce-i atragea pe oameni la el - şi inca ii mai atrage, chiar şi pe cei care nu l-au cunoscut niciodata raspunsul este intotdeauna acelasi: deborda de iubire, se jertfea pentru semeni dintr-o iubire absolut neegoista fata de Dumnezeu şi fata de ei. Iata de ce i s-au descoperit lucruri care nu s-ar fi putut nicicând cunoaste pe cai naturale. El insusi i-a invatat pe altii ca, asa cum ni se descopera in Vietile Sfintilor şi in scrierile Sfintilor Parinti, adevaratul ortodox, cu tot „misticismul” Bisericii noastre Ortodoxe, are intotdeauna ambele picioare asezate cu fermitate pe pamant, facând fata oricarei situatii. Cineva Îl intalneste pe Dumnezeu atunci când accepta situatiile date, primindu-le cu iubire in inima. Aceasta inima iubitoare este cea prin care oricine poate ajunge la cunoasterea adevarului, chiar daca, uneori, Dumnezeu trebuie sa doboare şi sa smereasca inima ca s-o faca receptiva ca in cazul Sfantului Apostol Pavel care a inceput prin a varsa foc impotriva crestinilor şi a-i persecuta. Dar la Dumnezeu, trecutul, prezentul şi viitorul inimii omenesti sunt toate prezent şi El vede unde poate sa faca o bresa şi sa comunice.

Opusul inimii iubitoare care primeste descoperirea lui Dumnezeu este calculul facut cu sange rece pentru a obtine tot ce se poate de la oameni. In viata religioasa acesta duce la masluire şi la toate felurile de sarlatanie. Daca va uitati la lumea religioasa de astazi, veti vedea ca cea mai mare parte a ei merge pe acesta cale: e atâta falsitate, poza, calcul, se face atâta uz de valurile modei care fac sa fie

in voga mai intai o religie sau o atitudine religioasa, apoi alta. Pentru aflarea adevarului insa trebuie sa cautati mai adanc.

3. SUFERINTA

Cam in urma cu un an, intr-o calatorie cu trenul, am avut o discutie lunga cu un tanar american. Ma intalnise, aparent, din intamplare (desigur, in viata nu exista intamplare) şi mi-a spus ca invata limba rusa.

Era un cautator in domeniul religiei care fusese in tot felul de asa-zise grupari crestine, dar negasind altceva decat ipocrizie şi falsitate fusese gata sa renunte cu totul la religie. Atunci insa a auzit ca poporul rus suferea pentru credinta. Acolo unde este suferinta, s-a gandit el, poate ca exista ceva autentic şi nu falsitatea pe care o avem noi in America. Asa ca studia limba rusa cu scopul de a se duce in Rusia, unde spera sa intalneasca oameni cu adevarat crestini. Ca preot ortodox rus ce eram, am fost impresionat sa aud acest lucru, caci el nu vazuse niciodata un preot ortodox şi nici nu participase la vreo slujba ortodoxa.

Am discutat indelung despre religie şi am vazut ca parerea lui era destul de corecta: suferinta poate naste ceva sincer, in timp ce viata noastra blanda poate sa genereze foarte usor falsitate.

In secolul patru, un mare teolog ortodox, Sfantul Grigorie de Nazianz (numit şi Teologul), descria religia noastra ca „Ortodoxie a suferintei" caci asa a fost de la inceput şi de-a lungul intregii istorii a Bisericii.

Adeptii Dumnezeului rastignit au suferit torturi şi persecutii. Aproape toti Apostolii au murit ca martiri; Petru a fost rastignit cu capul in jos, Andrei a fost rastignit pe o cruce in forma de X. In primele trei secole crestine, credinciosii au fugit in catacombe şi au indurat suferinte extraordinare. Intr-o atmosfera de neincetata asteptare a mortii, acolo, in catacombe s-au alcatuit sfintele slujbe ale Bisericii pe care le celebram şi astazi intr-o forma foarte putin schimbata fata de atunci. Dupa perioada catacombelor a urmat lupta pentru pastrarea puritatii credintei, când multi invatatori au incercat sa substituie dumnezeiestile invataturi revelate, date de Domnul nostru Iisus Hristos, cu opinii personale. In veacurile ce au urmat, popoarele ortodoxe au fost invadate de arabi, turci şi alte popoare necrestine si, in final in zilele noastre -, de comunisti. Comunismul, care a persecutat religia cum n-a mai facut-o nimeni inainte, a atacat mai intai de toate exact teritoriile ortodoxe ale Europei de Est. Dupa cum se poate vedea, acum credinta noastra este o credinta a suferintei; si, in aceasta suferinta, ceva continua sa ajute inima omului sa primeasca revelatia lui Dumnezeu.

Ce ne spune astazi Ortodoxia suferinda a Rusiei, religia suferinda pe care tanarul mai sus pomenit dorea s-o vada? S-a revelat adevarul, in Rusia, inimilor

iubitoare? Dupa logica lumii acesteia, acolo n-ar fi nici o sansa pentru asa ceva. Comunismul a fost la putere mai bine de saizeci de ani si, inca de la inceput, scopul lui a fost sa distruga religia. La un moment dat prin anii 1930, aproape ca reusise, lasand doar foarte putine biserici deschise. Daca invazia lui Hitler n-ar fi cerut poporului rus sa devina patriot şi sa aiba şi o alta speranta in viata decat cea oferita de ideologia comunista, Biserica ar fi putut fi cu desavarsire alungata in subterane. Astazi situatia este cumva mai buna, dar se exercita inca multa presiune asupra credinciosilor. In anii 1960, in timpul lui Hrusciov, persecutia a fost reinnoita şi rezultatul a fost inchiderea a trei sferturi din bisericile care mai erau deschise. Acum, in afara de orasele in care merg turistii (in Moscova sau Leningrad, de exemplu, vei vedea probabil 30-40 de biserici deschise), exista orase mari de provincie cu biserici putine sau fără nici o biserica. Astfel, daca un credincios vrea sa-si boteze copilul, trebuie sa mearga uneori sute de kilometri.

Aici as dori sa spun un cuvant despre cum Se descopera Dumnezeu crestinilor din Rusia aflati in suferinta chiar acum. Probabil ca ati auzit cu totii despre Alexandr Soljenitin, un mare romancier si ganditor rus, exilat din tara in care s-a nascut in anul 1975 pentru ca a marturisit adevarul despre Rusia asa cum l-a vazut el. Este de aproape aceeasi varsta cu regimul comunist, asa incat nu poate fi acuzat ca ar avea prejudecati pastrate din copilarie. El a trait o viata tipica pentru Uniunea Sovietica. Nascut la un an dupa revolutie, si-a pierdut tatal in primul razboi modial, a studiat matematica pentru a-si gasi o profesie practica, a luptat in cel de-al doilea razboi mondial şi a mers cu armata sovietica până in Germania. In 1945 a fost arestat pentru ca scris remarci nerespectuoase la adresa „mustaciosului” (adica Stalin) in scrisori particulare şi a fost condamnat la opt ani intr-un lagar de concentrare. Dupa executarea acestei sentinte, in 1953, a fost deportat (ceea ce inseamna ca n-a fost trimis chiar in inchisoare, dar nici n-a fost liber sa mearga in alta parte) intr-un oras din sudul Kazahstanului, la marginea desertului. Acolo s-a imbolnavit de cancer şi era gata sa moara, dar a fost vindecat intr-o clinica de specialitate (despre care a scris un roman, „Pavilionul cancerosilor”). In acest loc de exil a predat matematica şi fizica si, in secret, a scris romane şi nuvele. Dupa moartea lui Stalin, a urmat o scurta perioada de „dezghet” sau de „imblanzire” şi i s-a permis sa fie liber şi sa publice o carte in Rusia, in 1961. Atunci s-a descoperit ca era mai „dizident” decat i-ar fi placut guvernarii comuniste şi nu i s-a mai permis sa publice nimic. Totusi, romanele sale au inceput sa fie publicate in afara Rusiei. Acestea au facut din el o celebritate extrem de suparatoare pentru autoritatile sovietice, mai ales când i s-a conferit Premiul Nobel, in 1970, şi i s-a interzis sa mearga personal pentru a-i fi inmanat. In cele din urma, in 1975, a fost exilat cu forta, avand doar cateva zile la dispozitie, şi trimis in Germania de Vest.

Soljenitin traieste acum in Vermont, unde continua sa scrie. El a vorbit Occidentului despre ceva foarte important, şi anume: semnificatia experimentului

ateist in Rusia. El analizeaza acest experiment nu in primul rand din punct de vedere politic, ci dintr-o perspectiva mult mai profunda şi chiar spirituala.

Intr-un fel, el este simbolul reinvierii ortodoxe contemporane din Rusia, deoarece a trecut prin mai mult de saizeci de ani de suferinta impreuna cu poporul rus şi a iesit din ea fără sa fie infrant. Are o credinta crestina foarte puternica şi un mesaj pentru lume bazat pe propria sa experienta. Monumentala sa carte, Arhipelagul Gulag, trebuie citita de oricine doreste sa inteleaga ateismul asa cum a fost el practicat in Rusia şi efectul pe care-l are asupra sufletului omenesc.

Soljenitin nu este inversunat impotriva experientelor sale din inchisoare şi de dupa aceea, pentru ca a iesit biruitor din ele, prin dobandirea credintei crestine. El observa ca sistemul ateist nu este ceva specific rusesc, ci o categorie universala a sufletului omenesc. O data ce ai acceptat ideea ca ateismul este adevarat şi ca nu exista Dumnezeu, apoi   asa cum scrie Dostoievski in romanele sale   totul ti se pare permis: devine posibil sa faci experiente cu tot ce ti se intampla, cu orice noua inspiratie, cu orice nou mod de a privi lucrurile, cu orice noua forma de societate.

Valoarea lui Soljenitin consta in aceea ca arata cum, o data ce ateismul devine filosofia dominanta si apare ideea ca intreaga religie trebuie exteminata (ceea ce constituie centrul ideologiei comuniste), trebuie sa apara lagarele. Omul are nevoie de religie şi daca aceasta este interzisa, intr-un fel sau altul, trebuie sa fie eliminat şi el. De aceea, in timp ce ateismul are la baza pacatul din firea umana, sistemul de inchisori de tip „Gulag" este expresia fireasca a experimentului ateist din Rusia.

Totusi aceasta este o chestiune secundara. Cea principala, despre care as dori sa vorbesc, este ceea ce i s-a intamplat lui Soljenitin (in sensul religios) când s-a dus la inchisoare, pentru ca acolo i S-a descoperit Dumnezeu. Gulagul dezvaluie pacatul din natura umana dar, in acelasi timp, este şi punctul de pornire pentru renasterea duhovniceasca a omului. Iata ce face ca renasterea duhovniceasca constatata acum in Rusia sa fie mult mai profunda decat diversele „redesteptari spirituale" care apar in lumea libera.

Iata ce ne spune insusi Soljenitin despre venirea sa la credinta: „Mi-a fost dat ca, din anii petrecuti in inchisoare, sa duc cu mine, pe spatele meu batut, care aproape s-a frant sub povara, aceasta experienta esentiala: cum devine fiinta umana rea şi cum devine buna. In tinerete, intoxicat de succese, ma simteam infailibil si, din aceasta cauza, eram crud (a fost sergent in armata), imbatat de putere, am fost un ucigas şi un tiran. In cele mai rele momente ale mele, eram convins ca fac bine şi ma acopeream complet cu argumente sistematice, şi numai când m-am intins pe paiele mucezite din inchisoare, am simtit inlauntrul meu primele semne ale binelui".

Aici inima incepe sa se inmoaie şi sa devina receptiva si, astfel, are loc un fel de revelatie: „Treptat mi s-a descoperit ca linia care desparte binele de rau nu trece printre state, nici printre clase sociale,
nici printre partide politice, ci direct prin inima fiecarui om şi apoi prin toate inimile omenesti... Si chiar şi inlauntrul inimilor coplesite de rau, se pastreaza un mic cap de pod al binelui. Şi chiar si in cea mai buna dintre toate inimile, ramane nedezradacinat... un coltisor de rau”. [2]

Cat de adanca este aceasta observatie fata de orice am spune noi, in Apus, bazandu-se pe propria noastra experienta! Este mai adanca pentru ca se bazeaza pe suferinta şi suferinta este o realitate a conditiei umane şi inceputul adevaratei vieti duhovnicesti. Insusi Hristos a venit pentru o viata de suferinta si pentru Cruce; iar experienta din Rusia îi face capabili pe cei care o traiesc sa vada profund acest lucru.

Iata de ce renasterea crestina din Rusia este atât de adanca.

4. NASTEREA DIN NOU

Acum as dori sa spun ceva despre un om mai simplu, pe nume Iuri Maskov, care-si relateaza convertirea petrecuta in Rusia. A venit (in America n. red.) acum trei ani, exilat din Rusia si, desi abia trecuse de patruzeci de ani, a murit de cancer anul trecut. Cam la trei luni de la sosirea in America, a tinut o conferinta in care a povestit cum a ajuns la credinta: adica, despre cum i s-a revelat Dumnezeu prin suferintele sale. Fiind invitat, in 1978, sa vorbeasca la o conferinta organizata de rusi in New Jersey, când i-a venit randul, le-a spus celor prezenti ca, inainte de a ajunge la intrunire, nu stia ce le va spune. „Eram tulburat, a spus el, mi se parea ca nu am nimic sa va spun. Prima jumatate a vietii am fost student şi a doua jumatate mi-am petrecut-o in inchisori şi in lagarele politice ale Gulagului. Intr-adevar, ce as putea eu sa spun unor oameni mai educati decat mine, mai invatati şi chiar mai bine informati despre evenimentele din Uniunea Sovietica?”

Aici putem vedea constrastul in raport cu ceea ce se intampla in Apus. Exista in Apus, este adevarat, destui oameni convertiti la Ortodoxie. De obicei, ei au o vasta cunoastere teoretica a Ortodoxiei, dar nu si aceasta experienta a suferintei şi a obligatiei de a „plati pentru ceea ce obtii”. Iuri insa nu vorbeste din carti, ci din propria-i experienta.

„De aceea, spune Iuri, m-am decis sa nu-mi astern cuvantul pe hartie, ci sa spun orice imi va pune Dumnezeu in suflet. Apoi, in timp ce ne grabeam sa

[2] Alexander Solzhenitsyn, The Gulag Archipelago Two, Harper and Row, New York. 1975, 99. 615-616.

parasim Bridgeport, Conneticut, intr-un automobil splendid, de-a lungul extraordinarei autostrazi taiate prin mijlocul unei naturi luxuriante, am înțeles ca intreaga mea viata duhovniceasca chinuita din „paradisul" comunist, calea mea de la ateism şi marxism la credinta ortodoxa... este singura informatie valoroasa care v-ar putea interesa. Viata mea este interesanta numai pentru ca este un strop din oceanul renasterii religioase din Rusia".

Mai departe, Iuri isi povesteste viata: „M-am nascut in sangerosul an 1937, in satul Klisev, la treizeci de mile departare de Moscova... Tatal meu, fierar de meserie, a murit in razboi şi nu mi-l amintesc; mama, care a profesat diferite meserii, cred ca era indiferenta religios. Bunica, intr-adevar, era religioasa". (De fapt, in Rusia, vei vedea aproape pretutindeni o bunica sau o mama religioasa ce-si aduce familia inapoi la credinta.) „...dar bunica, fiind analfabeta, nu avea nici o autoritate in ochii mei. Desigur, am fost botezat de mic, dar in anii de scoala mi-am scos cruciulita si, până la varsta de douazeci şi cinci de ani, am fost un ateu convins. Dupa terminarea scolii primare de sapte ani, am avut sansa sa intru la Scoala Superioara de Arte şi Industrie din Moscova şi am studiat acolo cinci ani din sapte. Astfel, in aparenta, viata mea incepuse plina de succese... Cu timpul, as fi primit diploma de artist şi as fi putut lucra oriunde as fi vrut."

Este o biografie academica tipic sovietica. In Uniunea Sovietica, cariera academica este luata foarte in serios: daca reusesti, obtii un „bilet de libera trecere" spre multe avantaje in viata sovietica, iar daca nu reusesti, obtii o slujba de genul maturator de strada.

„Dar plicitisitoarea viata sovietica şi lipsa de satisfactie spirituala, continua Iuri, nu mi-au dat pace si pe la sfarsitul anului 1955, când aveam nouasprezece ani, a survenit o intamplare, in aparenta neremarcabila, care mi-a rasturnat viata si, in final, m-a adus aici. Intamplarea s-a petrecut inauntrul sufletului meu şi a constat in faptul ca am înțeles in ce fel de societate traiam. In ciuda propagandei sovietice fără nici un continut, am înțeles ca traiam sub un regim de o absoluta nedreptate şi cruzime. In vremea aceea foarte multi studenti ajunsesera la aceeasi concluzie si, cu timpul, au aparut cei care gandeau ca mine şi consideram cu totii ca e datoria noastra sa le vorbim oamenilor despre aceasta descoperire şi sa actionam cumva impotriva triumfului raului." (Desigur, aici se vede tendinta idealista a tineretii, care se poate observa şi in lumea apuseana.) „Dar politia secreta supravegheaza cu grija asupra tuturor cetatenilor din URSS şi când, la 7 noiembrie 1958, (pe când aveam doar douazeci şi unu de ani), ne-am adunat ca sa hotaram aparitia unei publicatii secrete, sase dintre noi au fost arestati si, toti cei ce nu au retractat au primit cea mai mare pedeapsa pentru agitatie anti-sovietica - fiecare cate sapte ani de lagar de concentrare. Astfel a inceput o cale noua in viata mea".

Pana aici, trebuie sa notez ca n-a fost vorba deloc de o convertire religioasa. Iuri este inca un tanar idealist care deodata a fost „zdrobit” şi trimis departe, in Gulag.

„Toti cei din lagarul <euro-comunist> eram atei şi marxisti. Adica noi credeam ca marxismul in sine este o invatatura adevarata, care-i conduce pe oameni spre un viitor luminos, spre o imparatie a libertatii si dreptatii şi ca, din anumite motive, criminalii moscoviti nu vor sa transpuna in viata aceasta invatatura. In lagar, aceasta idee a murit cu totul şi pentru totdeauna in fiecare dintre noi”.

Nu ma voi adânci aici in problematica sau filosofia comunismului, ci doar voi preciza ca Iuri a fost redus la o stare de disperare. El si-a pierdut increderea in ceea ce crezuse inainte datorita instruirii sale, si anume ca ideologia comunista este o invatatura idealista care aduce fericire şi pace. El a vazut ca, in practica, comunismul nu era ceea ce pretindea a fi. Atunci a inceput sa se intample ceva in sufletul sau.

„As dori sa dezvalui putin din procesul renasterii duhovnicesti, spune el, ca sa puteti vedea si dumneavoastra cat de neabatut inainteaza in sanul poporului rus. Pentru ca nu doar eu şi cei care erau cu mine am parcurs calea de la ateism la credinta religioasa, ci este o manifestare caracteristica pentru lagarele de concentrare sovietice. Ce se intampla cu poporul nostru? Procesul renasterii spirituale are doua faze. Intai, vedem clar esenta marxismului şi ne eliberam de orice iluzie legata de el. Dupa o analiza profunda şi cuprinzatoare descoperim ca marxismul, in esenta lui, este o invatatura completa a totalitarismului, care este o sclavie absoluta, şi orice partid comunist din orice tara, o data ce se angajeaza in realizarea programului marxist, este constrans sa repete ceea ce au facut şi fac comunistii moscoviti sau sa renunte la marxism şi ateism şi sa se autolichidize. Intelegand acest adevar simplu, pierdem baza ideologica prin care ne opuneam sclaviei marxiste. Cadem intr-un vid spiritual care aduce dupa sine o şi mai profunda criza”.

Mai departe, Iuri ne spune cum a inceput sa intre in aceasta criza profunda: „Dupa ce am fost eliberati din lagar (adica dupa sapte ani) perspectivele pe care le aveam, pe care nu le-am dori nici dusmanilor nostri, erau: ori sa revenim in lagar şi sa ramanem acolo tot restul zilelor, ori sa murim intr-o celula dintr-un spital de nebuni, ori sa fim omorati de politia secreta fără proces sau cercetari.

In aceste conditii de criza spirituala, fără nici o cale de iesire, tasneste in noi, in mod inevitabil, intrebarea suprema pentru conceptia despre lume: de ce sa mai traiesc daca nu mai este nici o iesire? Si, când vine acest moment inspaimantator,

fiecare simte ca moartea l-a prins de beregata: daca nu vine nici un fel de raspuns spiritual, viata se sfarseste, deoarece, fără Dumnezeu, nu numai ca „totul este permis", dar nici chiar viata nu mai are nici o valoare şi nici o semnificatie. Am vazut in lagar oameni iesindu-si din minti sau sfarsind prin a se sinucide. Eu insumi am simtit limpede ca, daca pânăla urma as fi ajuns la concluzia ferma şi definitiva ca nu exista Dumnezeu, as fi fost obligat sa ma sinucid, de vreme ce e rusinos şi nesemnificativ pentru o creatura rationala sa se tarasca intr-o viata chinuitoare şi fără sens.

Astfel, in al doilea stadiu al renasterii spirituale descoperim ca ateismul, aplicat pânăla capatul lui logic, il duce pe om in mod inevitabil la pierzare deoarece este o desavarsita invatatura a imoralitatii, a raului si a mortii.

Un sfarsit tragic (sinucidere sau nebunie) ar fi fost şi soarta mea daca, spre salvarea mea, nu s-ar fi intamplat, la 1 septembrie 1962, cea mai mare minune din viata mea. O zi fără nici un eveniment, fără nici o sugestie din afara; reflectam in singuratate la problema mea: „a fi sau a nu fi?" Atunci, dintr-o data, am realizat ca salvarea consta in credinta in Dumnezeu. Doream foarte mult sa cred in El; dar nu ma puteam minti: nu aveam credinta.

Si, deodata, a venit o secunda când, pentru prima data, am vazut (ca şi cum s-ar fi deschis usa unei camere intunecoase spre o strada insorita) si, in urmatoarea secunda, am stiut deja cu certitudine ca exista Dumnezeu şi ca Dumnezeu este Iisus Hristos din Ortodoxie şi nu alt Dumnezeu. Numesc acest moment cea mai mare minune pentru ca aceasta cunostinta precisa nu mi-a venit pe cale rationala (stiu sigur acest lucru), ci intr-un alt mod şi nu sunt capabil sa explic rational acest moment... şi astfel, printr-o asemenea minune, a inceput noua mea viata spirituala care m-a ajutat sa indur alti treisprezece ani de viata in lagare şi inchisori, o emigratie fortata si, nadajduiesc, ma va ajuta sa indur toate dificultatile vietii de emigrant.

Acest <moment de credinta>, aceasta mare minune, este traita acum in Rusia de catre mii de oameni si nu numai in lagarele de concentrare şi inchisori. Igor Ogurtov, fondatorul Uniunii social-crestine, a ajuns la credinta nu in lagare, ci in universitate. Renasterea religioasa este un fenomen caracteristic Rusiei contemporane. Oricine este viu spiritual se intoarce, inevitabil, la Dumnezeu. şi este absolut evident ca o asemenea minune salvatoare, in ciuda intregii politici comuniste, nu poate fi savarsita decat de Atotputernicul Dumnezeu, Care n-a parasit poporul rus in ingrozitoarele sale suferinte şi in totala lui lipsa de aparare in fata atator dusmani". [3]

[3] La Renaissance Russe, 1978, no. 4, pp. 12-17.

5. CONCLUZIE

Experienta acestui om, Iuri Maskov, ne arata foarte concret cum Se descopera Dumnezeu. Se intampla ceva in inima; si, desi suferinta ajuta aceasta transformare, nu exista metode infailibile pentru a ajunge la ea. De exemplu, in ultimii saizeci de ani s-a publicat multa literatura din Rusia despre oameni aflati in suferinta, care nu s-au convertit. In limba engleza exista o carte foarte interesanta, scrisa de un rus pe nume Marcenko, cu titlul *My testimony* (*Marturia mea*). Marcenko era doar un om onest care n-a putut sa suporte sentimentul inspaimantator ca in Rusia Sovietica totul este fals, ca toata lumea te minte. Ca urmare, a spus adevarul si, din aceasta cauza, a fost trimis in lagar. Autoritatile l-au supus interogatoriilor obisnuite şi au tinut sa-i spuna: „Daca iti mentii ideile, chiar daca iesi afara, vei reveni aici. De ce sa nu te schimbi şi sa faci ce fac toti ceilalti?" „Nu pot, a raspuns el, sunt un om cinstit!" Privindu-i pe credinciosi, a ajuns la concluzia ca ei erau singurii oameni fericiti din lagarele de concentrare, de vreme ce spuneau: „Sufar pentru Hristos" şi acceptau ce li se intampla. „Nu pot sa fiu nici ca ei, spunea el, deoarece eu nu cred in Hristos". In felul acesta a ajuns atât de stapanit de furie, incat atunci când îi vedea pe gardieni îi venea sa-i striveasca cu usile. Când a iesit din inchisoare, s-a umplut de amaraciune şi a vrut sa-si ucida toti asupritorii. Stia ca se va intoarce inapoi in lagar. Si, intr-adevar, dupa ce a scris cartea, a fost trimis inapoi.

Vedem astfel ca, in cazul lui Marcenko, inima nu s-a inmuiat, ci i-a ramas de piatra. Desigur, inima este ceva foarte complicat şi poate ca, intr-o zi, el se va schimba. Marturia lui ne arata ca nu putem trimite un om intr-un lagar de concentrare şi sa spunem: „asa il vom face crestin". Unii devin crestini, altii nu. Când convertirea are loc, procesul revelatiei apare intr-un mod foarte simplu; o persoana este in nevoie, sufera şi atunci, cumva, se deschide o alta lume. Cu cat esti mai in suferinta şi in dificultati si esti „disperat" dupa Dumnezeu, cu atât mai mult El iti vine in ajutor, Se dezvaluie Cine este şi iti arata calea de iesire.

Iata de ce nu trebuie sa cautam lucruri spectaculoase, precum minunile. Din intamplarea cu Sfantul Nichita, relatata mai sus, stim ca aceasta este cea mai rea cale de apropiere (de Dumnezeu, n. red.) si duce la inselare. Calea cea dreapta se afla in inima care incearca sa se smereasca şi stie doar ca sufera şi ca trebuie sa existe cumva un adevar mai inalt care nu numai ca o poate ajuta in acesta suferinta, dar o şi poate aduce intr-o cu totul alta dimensiune. Aceasta trecere de la suferinta la realitatea transcendenta reflecta viata lui Hristos, Care a murit in suferinta Sa de pe Cruce, a indurat cea mai ingrozitoare şi rusinoasa moarte si, apoi, spre totala nedumerire a propriilor sai Ucenici, a inviat din morti, S-a inaltat la cer, a trimis Duhul Sfant şi a pus inceputul intregii istorii a Bisericii Sale.

Iata, in esenta, ce doream sa va spun despre revelatie in Ortodoxie. Dumneavoastra puteti pune intrebari sau sa comentati pe aceasta tema.

6. INTREBARI ŞI RASPUNSURI

Intrebare: Daca demonii apar precum îngerii şi spun lucruri pe care le-ar spune îngerii, atunci cum poate cineva sa distinga adevarul?

Raspuns: Iata o intrebare foarte buna. Trebuie sa te smeresti; trebuie sa doresti adevarul lui Dumnezeu si nu sa umbli dupa „experiente". Desigur, as spune, sa devii crestin ortodox şi sa urmezi intreaga desciplina care indruma viata crestina.

Aceasta ajuta, dar nu este o garantie, pentru ca poti sa fii inselat chiar daca esti crestin ortodox.

Parintii Bisericii dau sfaturi in cuvinte esentiale. De exemplu, ei spun sa nu te increzi, daca iti apare cineva ca un inger de lumina. Daca Dumnezeu doreste sa iti apara şi tu Il respingi, nu te va judeca deoarece, daca vrea intr-adevar sa-ti transmita un mesaj, va reveni şi va gasi El o cale s-o faca. De fapt, El iti apreciaza neincrederea daca o ai pentru ca nu vrei sa cazi in capcana.

Cei aflati intr-un stadiu duhovnicesc mai avansat, cu mai multa experienta in acest domeniu, folosesc alte modalitati. Avem un exemplu din viata Sfantului Antonie cel Mare care-i vedea tot timpul pe demoni.

Când a fost intrebat cum poate deosebi duhurile, el a raspuns: „Când apare un inger, ma simt foarte linistit, iar daca apare un demon, chiar daca arata ca un inger, simt o tulburare". Totusi, acest mod de a discerne este foarte periculos pentru incepatori pentru ca te poti simti foarte linistit şi in prezenta demonilor daca nu esti experimentat.

Raspunsul fundamental la aceasta intrebare este, o spun din nou, sa intri in disciplina Bisericii ortodoxe. Citind despre intamplari ca cea a Sfantului Nichita şi vazandu-i chiar pe demoni cum se manifesta, de multe ori, poti sa respingi instantaneu o inselaciune doar cunoscând modul lor caracteristic de a incerca sa pacaleasca.

Intrebare: Ati putea sa ne vorbiti despre doctrina ortodoxa cu privire la Duhul Sfant si, in relatie cu acesta, daca este prezent Duhul Sfant in tainele crestine neortodoxe?

Raspuns: Sfantul Duh a fost trimis de Domnul nostru Iisus Hristos in ziua Cincizecimii, la cincizeci de zile de la Invierea sa şi la zece zile de la Inaltarea Sa la cer, pentru a ramane cu Biserica pânăla sfarsitul veacurilor. Din punct de vedere istoric, acolo a intemeiat El Biserica.

In timpurile moderne, exista cazuri in care oamenii au cautat sa gasesca aceasta Biserica pe cale istorica. Avem ca exemplu intreaga istorie a Bisericii din Uganda. In anii 1920, doi seminaristi din Uganda studiau intr-un seminar anglican şi au inceput sa observe ca invatatura predata nu semana cu invatatura despre care citeau la Parintii din vechime. Atunci au inceput sa creada ca Romano-catolicismul trebuie sa fie raspunsul ca acesta trebuie sa fie biserica straveche. Cautand ei „Biserica cea veche şi adevarata" (asa o numisera), s-au dus sa studieze intr-un seminar Romano-catolic şi iarasi au vazut ca invatatura pe care o primeau era diferita de cea a Parintilor Bisericii. Fireste, au inceput sa se intrebe: „Daca adevarul poate fi schimbat astfel, atunci unde este adevarul lui Hristos?" Apoi, au auzit despre credinta ortodoxa si au incercat pe toate caile sa o afle. Mai intai au gasit pe cineva care-si spunea ortodox şi le-a prezentat ceea ce numea el taine, dar era doar un sarlatan. Când un avocat grec le-a spus ca era ceva „ciudat" cu omul acela, si-au dat seama, s-au cait, si-au schimbat gandul şi au inceput sa caute din nou. Primul episcop ortodox pe care l-au intalnit nu era unul prea bun şi le-a spus: „O, nu va necajiti. Toate religiile sunt la fel; intoarceti-va la anglicani!" dar ei nu s-au lasat descurajati de aceasta. In cele din urma, au gasit un episcop ortodox care i-a invatat ceea ce trebuia sa-i invete şi au devenit ortodocsi.

Astazi Biserica se raspandeste in Africa: in Uganda, Kenya, Zair, Tanzania şi asa mai departe. Avem chiar inregistrari cu slujbele lor care sunt foarte impresionante. Din muzica bizantina greaca, pe care au preluat-o fără a incerca sa o modifice (doar ca o canta in felul lor, in limba lor), a iesit la iveala o cantare ireprosabila, cu o incantatoare savoare africana locala. Au facut din cantarea bizantina acelasi lucru pe care grecii l-au facut când au preluat cantarea ebraica.

Asadar, acesti africani au explorat istoria şi au aflat ca exista o Biserica ce coboara direct de la Hristos si invata ceea ce se invata in vremurile vechi: Biserica Ortodoxa. Din perspectiva istorica, poti vedea de asemenea, ca celelalte Biserici s-au abatut de la ea: mai intai Romano-catolicismul, in secolul al XI-lea, când problema privind pozitia Papei in Biserica a atins punctul culminant, iar Papa a respins raspunsul ortodox, tragand Apusul dupa sine.

Pana astazi, Duhul Sfant lucreaza in Biserica Ortodoxa. In practicile celor mai multe dintre grupurile protestante din Occident arareori se mai pomeneste de taine, astfel incat nu puteti cauta cu adevarat harul Duhului Sfant in ceva ce nu e considerat Sfanta Taina nici de catre insisi adeptii practicanti. Desigur, romano-catolicii şi alte cateva grupuri considera ca au Taine. Dar eu va spun ca adevaratele

Sfinte Taine, in sensul in care le-a instituit Hristos, sunt de gasit doar in Biserica Ortodoxa.

Cat despre cei care, folosind denumirea de Taina, incearca sa profite cum pot de ea este o chestiune intre sufletul lor şi Dumnezeu si orice va voi Dumnezeu sa-i faca acelui suflet este treaba Lui. S-ar putea sa nu fie doar o problema psihologica; nu stiu, Dumnezeu hotaraste. Dar intelesurile instituite de El in Biserica s-au transmis pana astazi in Biserica Ortodoxa. De fapt, istoric puteti vedea ca facem aceleasi lucruri care se faceau in Biserica primara. Filip, de exemplu, l-a luat pe eunuc in rau şi l-a botezat, fără doar şi poate, in acelasi mod in care o facem şi noi: trei scufundari in numele Tatalui şi al Fiului şi al Sfantului Duh. Iata de ce Ortodoxia este cunoscuta ca fiind „de moda veche". Noi pastram cu buna-stiinta vechile modalitati, asa cum ne-au fost transmise de Hristos, de Apostoli şi de primii Parinti ai Biserici.

Intrebare: Vorbiti-ne despre atitudinea ortodoxa fata de religiile necrestine.

Raspuns: Hristos a venit sa lumineze omenirea. Exista numeroase religii in afara revelatiei Sale printre ai caror adepti nu sunt doar practictanti ai unui cult demonic, ci şi suflete sincere care incearca sa ajunga cu adevarat la Dumnezeu. Vreau sa spun ca, inainte ca oamenii sa auda de Hristos, aceste religii, atat cat pot ele, au fost bune, dar ele nu pot duce la atingerea adevaratului tel. Telul este viata vesnica si Imparatia Cerurilor şi Dumnezeu a venit in trup pentru a ne deshide aceasta cale. De aceea, crestinismul este adevarat. Facând comparatii, se pot gasi diferite elemente de adevar şi in celelalte religii, elemente care, de multe ori, sunt foarte profunde, dar ele nu deschid cerurile. Numai când Hristos a venit pe pamant şi a spus talharului: Astazi vei fi cu mine in Rai, s-au deschis cu adevarat cerurile pentru oameni.

Intrebare: Asadar, oamenii care n-au auzit de Hristos nu au acces la adevar?

Raspuns: Cei ce n-au auzit niciodata de Hristos? Este treaba lui Dumnezeu sa-i judece. Nici in Vechiul Testament nu auzisera oamenii de Hristos, dar El a venit şi le-a predicat in iad. şi Sfantul Ioan Botezatorul a ajuns inaintea lui Hristos in iad si, credem noi, a predicat ca Hristos va veni acolo ca sa-i elibereze pe toti cei care doreau sa fie eliberati, care doreau sa creada in El. Asa ca Dumnezeu poate dezvalui adevarul celor ce n-au avut niciodata sansa sa-l auda: adica celor care n-au respins Evanghelia, ci doar nu au auzit de ea. Dar odata ce am acceptat revelatia devenim, bineinteles, mult mai responsabili. O persoana care accepta revelatia lui Dumnezeu-intrupat şi apoi nu traieste in conformitate cu ea este mai rea decat orice preot pagan sau ceva asemanator.

Intrebare: Ceea ce nu prea stiu eu si, probabil multi alti oameni nu stiu este: care sunt diferentele si asemanarile concrete dintre, sa zicem, Biserica Ortodoxa Rusa şi Biserica Romano-catolica in ceea ce priveste diferitele doctrine şi idei despre Sfanta Treime sau despre casatoria preotilor?

Raspuns: Exista multe diferente mici, dar exista, cred eu, o diferenta principala, legata tocmai de Sfantul Duh, pe care o voi explica. Biserica lui Hristos este ceea care ofera oamenilor harul. Ori in Apus, când Roma s-a rupt de aceasta Biserica, harul s-a pierdut de fapt (poate ca unii oameni l-au mai aflat, ocazional, ici-colo, dar, pentru intreaga lor Biserica, harul a fost taiat). Consider ca Romano-catolicismul modern este o incercare de a inlocui harul pierdut cu geniul omenesc.

De aceea, pentru a raspunde la intrebarea „Unde este adevarul?”, Biserica Romano-Catolica il face pe papa „infailibil”.

Sunt unii care se uita la Biserica noastra Ortodoxa şi spun: „Este imposibil ca oamenii sa afle adevarul aici. Daca spuneti ca nu credeti nici in Papa, nici in Episcop, nu mai exista nici un fel de garantie. Nu credeti nici macar in Scripturi precum protestantii care le considera cuvantul absolut, <infailibil>. Daca exista controverse, unde este ultimul cuvant?”

Iar noi spunem ca Duhul Sfant se descopera pe Sine Insusi. Aceasta se intampla mai ales atunci când se aduna Episcopii in Sinod, dar chiar şi atunci poate fi un fals Sinod. Cineva ar mai putea spune: „Nu exista nici o speranta!” Noi raspundem insa ca Sfantul Duh conduce Biserica şi El nu-si va calca fagaduinta fata de Biserica. Daca n-ati dobandit convingerea ca asa stau lucrurile, atunci veti nascoci lucruri de genul: Biblie infailibila, Papa infailibil. De asemenea, puteti tranforma randuielile ortodoxe cum au facut romano-catolicii intr-un fel de „lege”, astfel incat totul sa fie frumos precizat: daca incalci aceasta lege, mergi la duhovnic, primesti penitenta cutare şi vei fi iarasi perfect „restabilit”. Ortodoxia nu crede astfel. De aici şi toata fantezia cu indulgentele, care este o pervertire a ideii de pocainta in ceva cu desavarsire juridic. Daca te pocaiesti, ca talharul de pe cruce, poti fi mantuit in momentul acela.

Ortodoxia pune accent pe acest aspect al relatiei dintre suflet şi Dumnezeu, iar toate Sfintele Taine si disciplina Bisericii sunt doar cai de impacare a unui suflet cu Dumnezeu: aceasta este intreaga noastra credinta. In Biserica Romana, pânăde curand, când lucrurile au inceput sa se destrame, accentul a fost pus mai degraba pe respectarea unui intreg set de legi si, in modul acesta, pe apropierea „corecta” - in sensul juridic al cuvantului - de Dumnezeu, modalitate care este o substituire a Sfantului Duh.

Intrebare: Ne-ati putea spune ceva concret despre anglicanism, deoarece exista o anumita similitudine intre acesta şi ceea ce ati spus despre romano-

catolicii, care afirma ca Papa este infailibil, şi protestantii, care afirma ca Biblia este infailibila? Eu imi inchipui anglinasmul ca pe o incercare de a tine in echilibru aceste doua pareri, desi Dumneavoastra puteti afirma, realizez aceasta, ca, din punct de vedere istoric, el este rupt de Biserica primara.

Raspuns: In multe cazuri anglicanii se straduiesc din greu, dar ei pornesc de foarte departe. Când vii la Dumnezeu, nu poti doar „sa chibzuiesti" despre El sau sa „nascocesti un sistem". Trebuie sa intri in legatura vie cu harul Sau. De aceea, raspunsul pentru anglicanism este ca trebuie sa intre in legatura cu Biserica.

Intrebare: Biserica Ortodoxa recomanda inca postul şi respecta toate traditiile cu privire la Postul Mare?

Raspuns: Da, exista o disciplina definita cu privire la post, exact ca in timpurile vechi, care ni s-a transmis din cele mai vechi timpuri ale istoriei Bisericii. Stim din Didahii (Invataturile celor Doisprezece Apostoli) ca in primul secol se postea miercurea şi vinerea.

Intrebare: Seara trecuta ati vorbit despre Apocalipsa. Ati putea sa ne faceti un rezumat?

Raspuns: Am analizat evenimentele care au loc astazi ca pe semne ale sfarsitului şi am vorbit despre atitudinea crestina pe care trebuie sa o avem fata de sfarsit. Nu trebuie sa calculam anii sau cine este „Imparatului Sudului" sau „Imparatul Nordului" şi asa mai departe, ci trebuie sa mergem mult mai adanc.

Toti Apostolii au scris in Epistolele lor ca, pentru pregatirea personala şi mai intai de toate pentru cea duhovniceasca, este necesar sa ne gandim ca Hristos este aproape. Daca ne aflam in aceasta stare de asteptare a lui Hristos Cel ce vine la noi in sens duhovnicesc fie in sufletele noastre prin har, fie in momentul mortii noastre atunci problema legata de momentul venirii sale fizice pe acest pamant, la sfarsitul lumii, nu ne va mai tulbura in asa masura incat sa urmam vreo noua secta, care se duce sa astepte ziua pe varf de munte. Nu stim ziua, nici ceasul; primordiala este pregatirea duhovniceasca.

Vremurile noastre sunt, oricum, atât de pline de ceea ce putem numi evenimente „apocaliptice", incat trebuie sa tinem seama de ele. Domnul nostru spune ca, desi nu stim ziua, nici ceasul, trebuie sa luam exemplu de la sicomor caci, atunci când frunzele lui sunt verzi, stim ca vara este aproape. In acelasi fel, când toate aceste lucruri incep sa se intample când devine posibil sa existe un singur guvern mondial, când Evanghelia este predicata la toate popoarele, când apar atatea curente spirituale care sunt evident inselatoare sunt semne clare ca

ceva foarte important este gata sa se intample şi ca este foarte probabil sa fie in legatura cu sfarsitul lumii.

Ca sa fim pregatiti duhovniceste, este foarte instructiv pentru noi sa citim marturiile despre ce li se intampla oamenilor in inchisorile comuniste. Asemenea relatari ne arata ca, indiferent ce se poate intampla chiar daca suntem sub insusi antihrist şi ne aflam intr-o inchisoare, putem supravietui deoarece il avem pe Hristos. Vietile mucenicilor au fost dintotdeauna o sursa de instruire şi zidire, si chiar astazi sunt oameni martirizati, de la care putem invata.

EPILOG

Astfel si-a incheiat Parintele Serafim prelegerea. La mai putin de doi ani dupa aceea, el murea intr-un spital. In decursul suferintei intense provocate de boala care i-a adus sfarsitul, Imparatia cereasca pentru care se pregatise indelung a devenit mai apropiata şi mai tangibila. Dumnezeu, care cândva îi implinise dorinta chinuitoare şi devoratoare de a afla Adevarul transcedent, il alina acum in mod nevazut. Incapabil sa vorbeasca, privea doar catre cer, in timp ce din ochi izvorau lacrimi. O data, a incercat sa-i spuna fratelui de manastire de langa el despre descoperirea pe care o primea in ora plecarii, dar trupul sau muribund nu i-a permis. Când, in sfarsit, sufletul sau s-a eliberat de trup, fata i-a devenit stralucitoare si plina de pace şi buzele i s-au deschis natural intr-un zambet bun.

Cei ce l-au vazut in sicriu poarta marturia despre tacuta bucurie care-i asteapta pe cei ale caror inimi sunt deschise descoperirii dumnezeiesti.

Daca bobul de grau când cade in pamant nu moare, ramane singur; dar daca moare, aduce roada multa (Ioan 12, 24). Prin moartea Parintelui Serafim a fost plantata o samanta care nu a incetat sa aduca roada multa in vietile celor din lumea apuseana, care-L cauta pe Dumnezeu. Prin publicarea continua a scrierilor sale, importanta sa universala a devenit mai vizibila. Desi a fost un purtator de cuvant al crestinatatii ortodoxe, el a insemnat mai mult decat multi dintre „talcuitorii" diverselor aspecte ale traditiei crestine. Mai curand, el a fost un pod uman viu intre omul modern apusean, dezradacinat, si plinatatea adevarului. Castigarea acestui adevar, cum spunea Parintele, nu cere stari exaltate de constiinta, ci doar o inima iubitoare, devenita „infranta şi smerita" (Psalm 50, 18) prin suferinta. Fie ca, primind transmiterea vie a intelepciunii crestine primare de la Parintele Serafim, tot mai multe inimi iubitoare sa inceapa sa arda pentru adevar şi sa-L afle in Persoana lui Hristos Cel Viu.

Descoperirea lui Dumnezeu in inima omului

de

Ieromonah Serafim Rose

****